

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Provincies un mes . . . 0'25 Ptas.
Estranger un any . . . 6'00
Número corrent . . . 0'05 céntis.
No retornam els originals.

Direcció y Redacció: Arabi-B-pral.
Buzón: Kiosko, A. Cabrices. - Cort.

Anunci a n'es «FOCH Y FUM»
(Per setmanes y amb variació)
Plana entera (prosa o vers) 100 Ptas.
Id. mitja 60
Id. cuarta part 35
Versos de 10 retxes, dècima 2
Id. de 5 id. quintilla 1
Amb prosa CINCH centims per paraula

(Tirada: 4000 exemplars)

Setmanari bilingüe inimich de ses penes y amich d'es bon humó

JUEY! Suplicám a n'es corresponsals y suscriptòs que estan descuberts de pago y mes clà, que tenen deutes pendents amb noltros, que jirin ses liquidacions cuant antes perque es ballà vā cā y no vòlém per culpa seuá havé de tencà es dijuni de Corema.

Vos ho suplich.

Es Mascle Ros.

Todo como antes

Mallorca está condenada a ser siempre lo que ha sido, lo que es y lo que será si el Pueblo no despierta del letargo en que yace y exige por cuenta propia responsabilidades al culpable. Pero este Pueblo duerme, no el reposado y tranquilo sueño debido a la fatiga, sino el dejamiento a que le obliga la debilidad que le ocasiona la carestía y escasez de subsistencias.

Ha pasado un Carnaval. Carnaval donde se han derrochado pesetas y más pesetas, Carnaval con el que se han deshojado virtudes y mancillado horas, Carnaval en el que se ha emborrachado el Marquesito o el Duquesito, Carnaval de libertinaje, de fatal recuerdo para muchas futuras *virgenes madres*, de negro porvenir para las venideras generaciones, siempre lo mismo, todo como antes.

A cuantas, las necesidades de la vida habrán las obligado a salir de su casa, en busca de unas injuriosas monedas que mitigaran el hambre de unos pequeñuelos! ¡Cuanto adulterio! Cuanta poredumbre!

Mientras los imbéciles se divierten y divierten, los vivos desde su escondite forjan martingalas para enriquecer sus arcas y empobrecer la Isla. ¿Y nadie levantará su voz protestando tal canallismo? Nadie. ¿Porque? Porque seguro está que no ha de ser secundado por las masas, las que prefieren unas cartas para jugar al burro, un disfraz para hacer el burro y sumido en la mas despreciable ignorancia han sido, son y seguirán siendo burros de carga, hasta posser la cultura que precisan los seres para hacerse respetar en el terraquéo planeta del engaño, en este misero Mundo infectado de microbios de levita.

Hoy por hoy, cuanto sé diga respecto al particular, es predicar en desierto, somos los mismos de siempre, dormitamos en la ignorancia, hoy como ayer, el Mundo evoluciona, nosotros no cambiamos, siempre lo mismo, todo como antes. . . . ¿Y que merece un Pueblo que no sabe, ni quiere, ni medita, ni vela para hacerse respetar? El mayor de los desprecios.

Hase formado en Palma un Consistorio, capaz de provocar el mayor de los conflictos; ¡el hambre! ¿Sabrá el sufrido Pueblo imponerse a tal afrenta cuando llegue el momento supremo?

El próximo pasado martes cumplióse el aniversario del memorable Saqueo. El Pueblo no repitió, dando así una prueba de su cordura a las Autoridades. ¿Sabrán estas apreciar este acto en lo que vale o se cebarán sobre el Pueblo para provocar un conflicto mayor?

JORGE MARTÍ ROSELLÓ

Sa confessió d'en Cartucho

Homo mes incrèdul, mes anticlerical y mes condenat que en *Cartucho*, no n'ha entrat a dins l'intern y dona mes beata, mes fanática y mes mística

que madó *Pistola*, no n'ha confessada cap may el Pare Baró

En *Cartucho* y na *Pistola* es un matrimoni que amb tot van bé menos amb ideas.

En *Cartucho* ha tengut es *grip* y estant bastant mal, madó *Pistola* va ana a cercá es Vicari per veure si fent una comedí el ferien confessà y es Vicari que es mes viu que una perdiu mascle, resolgué que s'escolà vestit de Bon Jesús s'amagàs devall es llit y sortis cuant es capellà l'avísas.

Així sa fe, però en *Cartucho*, que nosa mama es dit, ve cuant s'escolà s'amagava y el conegué però no digué res.

Es Vicari comensà sa conversió:

—Confeset *Cartucho*, feu per mi, ja veus que jo ta puch salvà.

—Son molts grossos es pecats que tench

—Confesalòs que ta serán perdonats.

—Son molt grossos señò Vicari.

—Feu per mi *Cartucho*

—Ni per vosté ni per Deu.

—¡Que surti el Bon Jesús! (Y sorti s'escolà vestit de Cristo y amb una creu amb sa mà.) Confesset p'el Bon Jesus que el tens a devant.

—Son molts grossos señò Vicari.

—El Bon Jesús ta perdonará.

—¿De ve?

—Sí (Digué s'escolà)

—Idó jo una vegada anant a cercá caragols, vaitx trobà sa fia majó de s'escolà y.... varem fe truita

(El Bon Jesús va fé una carussa pero es Vicari el va calmar.)

—Segueix pecadó, segueix.

—Un altre dia vatj trobà sa seuá dona o sia s'escolana a demunt es payé y com que ma digué que es seu homo tenia viciis de *Marieta* y no sa preocupa d'ella, també... ferem truita d'ous amb tomàtiga.

(El Bon Jesús suave com una jerra nova.)

—Per convenermè de si era veritat lo que m'havia dit sa seuá dona, un dia vatj trobà s'escolà a sa carretera y li vatj fe proposicions a lo cual ell acceptà totduna fent sa mitja riaya y diguentmè:— ¡Ay jinano meu! ¡Tot mo robes! ¡Tot per tu! ¡Torna un altre dia! ¡Estich chiflat per tu *Cartucho*! ¡Ay vida...!

(S'escolà no poguent aguantà mes respón.)

—Ja basta, no parlis més

perque dius una burrada

que tothom deixes confús.

Si no fes de Bon Jesús

ta pegava una galtada.

CAP VERJO.

Dos dies a Manacó

Es ball de "Can Aleix"

—Que seria de Manacó sense en Toni Amengual? N'Amengual es dins Manacó mes indispensable que Madó Boeta, mes que en Paco, mes que na María y la resta, mes que en Mitja-Bota, mes que na Fumet y mes que una escala de gat per aná a n'es ball.

Amb tot aquest rosari de personatges manacorins, no haguessen estats, capassos d'organisá es ball que fé n'Amengual dilluns passat a n'es Café de «Can Aleix» y en canvi ell totsol, ni corto ni perrezo y sense demaná es visto bueno d'es Rectó, consegui reunir a n'es ball, ses fies de la Puríssima mes hermoses y simpàticas de Manacó, ses que no sa desfressaren per no havé d'aná dimecres a pendre senre, pero tampoch amagaren sa cara per aná a ballà vals, polka y fox-trot, de lo que n'estarán contents tant es Rectó com es Vicari, vent que ses

devotes feren amb so ball, honor a Sant Pascual Bulón qui amb vida era torné y feya burots y baldufes perque morissen ballant, ballant. (A n'axó mos digué sa criada de Can Felip.)

—Visca en Toni Amengual y tots es masclles que mos n'anavem amb so lobo!

Es beatum sevillano
a n'aquests balls no s'hi afica
però es seu polló jitano
que sempre trebaya a mano
les grata si algo les pica.

—Y qui no heu creu, que es vesti de capellà y les confessi

Resenant Rues

No mos referim a ses rues de sa panxa que sa llevaren es miembris de sa Sociedad chimbombal menjant frit, ni a ses rues d'unes xaramies desinflades, ni ses rues d'es coll d'en Torró; sinó que parlám de ues Carnavalescas.

A Sant Llorens sa pot di que tenen sa rua per amunt, ja que no hey faità delit, desfressos, farina, electricidad, (com es diumenge d'eleccions) famelias guapes, (echamelas) carametlos y una madona de café que nom... (ja vos ho diré a s'oreya) que feya cas a tothom però no deixava passá es parroquians mes endius d'es portal, per po de que no li tomassen sa roba que tenia estesa a n'es terrat de Son Alegre.

A Manacó, mes que Rua va essé Rua y mitja ja que es músichs s'inflaren es morros de bufá, ses sogres s'escaufaren ses sédes pessetjanse, ses famelias obriren sa clavilla riguent amb ses mascaras y mascarots, s'aristocracia femenina Manacorina, perquerina y altres herbes que acabem amb ina com es are «Ros vina», «Ay niua!» tothom ballant a dins «El Bosque» ahont estava mes prensat que una sardina, mes muyat que un blé y no de bencinal y ahont sa menjaren mes penades y crespells que a cualesvol cantina.

De ses mascaras de Rua, son dignes de mencioná un *verderol* vestit de bebé que cercava afeità es carametlos a n'en Mitja Bota y aquest afaintll una prenda masclle exclamà: ¡Quina barra! Cerca es viciosos d'es Port. Despues un charlot amb mes gracia que s'autentich, un lloro vestit de cotorra que ballava amb D. Gabriel, una comare (que la conech y no vuy di qui es per po que en torná a Manacó no m'envereni,) una quadrilla de famelias interrogants? toutes blancas, (es di, no se si deuen tenir cap taca negre) que feyen la corte a n'es señoriu de la esquina.

—Quina llàstima no poré tocar y cantar es coro chimbombal, pero conste que para todo hay tiempo y Vive Dios que lo veremos!

Es Mascle Ros.

NOTA: Per falta d'espai, no publicam ses gloses chimbombals que es Bálte va privá, però donam paraula a n'es manacorins, que la setmana qui vé anirán totes y un article electrich d'en Mitja Bota, amb tanta pressió, que enrampa. ¡Será gros!

De Artá

Según se expresan los peritos de ciencia social de la sección de Socorros Mutuos de la Federación Obrera, el compañero Nebot ha infringido el art. 12 y-19.

Sostenemos que poco saben interpretar dicho Reglamento o papel inútil porque no tiene validez ninguna por lo tanto no se puede hacer cumplir.

Y vamos que sea válido, si la justicia es recta y abriga los que infringen la ley o cuantos hay en dicha Sección y en la federación que han infringido la ley y el Reglamento.

Vamos por partes.

Leed el art. 18 de la Federación y vereis como ningún Presidente sabe ejercer ni ha ejercido sus derechos dejando pisotear la fuerza de justicia por

los que creen saber que es Sociedad, que es Socialismo y están pregonando la unión de defensa del Obrero, la ciencia, el arte, etc. etc. y todos faltan y han faltado a dicho art. y nadie se ha propuesto a decirles que faltando a su deber era o no digno de representar la masa Obrera.

Cuantos artículos han infrinjido las cabezas del socialismo (según se nombran ellos) de la ley de Asociaciones! Empezad por el primero y hasta el último a todos han faltado y faltan diariamente ejecutando atropellos y haciendo injusticias absurdas a sus compañeros.

¿Hay justicia o no? Si la hay que se haga cumplir y los que infringen la ley y atropellan injustamente, que tengan su merecido.

Tenemos en cartera un escrito que hace mención de las víctimas, de los presidentes, caciques y dictadores. Irá el número próximo.

M. T.

Balls de piñata per diumenge

Na Gabriela

Asistencia Palmesana: Com tots els anys, promet veure's elluit ja que a tal fi trebaya sa Comisió perque resulti de primera bona. **Hispania:** Aquesta pujante Sociedad Arribalera, també vol rompre's olla anguañ y segons qa diu te convidada na **Gabriela** per pegá sa garrotada amb punt de mitjanit. ¡A ballá y fora penes!

Pinto

Es Mascle Ros arribá y digué fent un baday que amb sa cuestió d'es pintó per dins Palma cap n'hi hâ que retiri en **Tomeu Gay**.

Pintó

S'Aniversari d'es Saqueo

Tots ets empleats de can Pomar y Kleber, dimecres dia 18 d'es corrent, dedicaren un record a s'inolvidable Saqueo de l'any passat. Ja no sa coix si hey ha hagut may Saqueo, tot està com abaus o mes plé que l'any passat. Farina, mais, figues, bessò, arros, tomatigas sa gran favada que per cert es de classe superior! Ale pajessos! Li teniu s'ase magre es porque voléu ja que vos puc assegurar que son faves de primera, tant es axi que ses doanes que l'engronson per treurerli sa pols hasta han engreixat. De personal també n'està ben surtit y tots disports com sempre a guardà sa fava d'es senyo. D'homos, poréu contá desde en Xim a n'en Ganozo es torero y com a dones heya Sa Funatera capás de tayá un cabey alaire, sa Reulla, guapa y tentadora mes que sa dona d'en Putifar, es tant guapa que fa desbaratá sa báscula de pesá ses faves y que hen direu de sa Morena que es capás de se perdre es coneiment a un carabinero retirat y a fe matá un bou a n'el Pare Vives?

Tot som jent de gran jaleo es que estám a C'an Pomá. ¡Vos hi posceréu sa má si tornau fé altre saqueo.

Xim.

Visita

Cuant Es Mascle Ros vengué sent es saludo oportú va aná a visita El Perú felicitant es cuine ja que es horno que sap fe ets aguiaus de lo milló baix de sa gran direcció d'es dueño que es bon subjecta Sa fonda que va mes recta es sa d'en Juan Sansó.

Juan Sansó

De Pollensa

Un article publicat la setmana passada tractant de sa poca animació d'es balls, m'obliga a agafà sa ploma.

Vertaderament, han estats desanimats y sa culpa no la te es pobie, sinó es que fan nosa a dins es poble.

¡Valga aquella parejita de chiflats que sembla ven un colomi y un buche cuant sa peixeixen, mentre sa besaven en inimitable idilio de amor! Es s'única nota saliente que poren doná ets organisdós d'es ball y sa que puch doná jo, es que un pare de famili hey acompañá ses seues fies, resultant que cuant anaren a costura a ca ses Monjes y aquestes

s'enteraren d'es *baioteo*, les enjigaren (segons sa diu p'és poble) y d'essé veritat axó, trobau pollensis y pollénisnas quo en ple Sígle XX han de succeixi aquestes coses? ¿Trobau que hem de reculá a n'es fanàtic temps de L'Inquisició? ¿Quin mal potria fe unes nines de 12 a 14 anys que assistan a un ball acompañades de s'hompare? Jo trop que ríngün y es ben hora d'espolsa sa murta y no deixarmós dominá per ses *cucarachas* de convent ni p'és horinos de sacristia.

Si aquesta es vera, es ball de dia 10 serà memorable.

Es dijous jardé si que hey hagué ball lluhit, brillant y animat; s'única nota discordant va essé que es socios de C'as Lloro, s'olvidaren de convidá na Juanaina essent com es mes balladora que una baldifa, mes alegra que una botella de mistela y mes simpàtica que una pubila rica. Heu se cert, porque la vatj veure que dava un atac a uns cuants socios porque no l'havien convidada.

Es virat

Y sinó, anauhí

Es Mascle Ros que ha vengut cansat de rebre soscaires diu que per tení salud res d'el Mon s'ha concebut com un berenà a **Bons Ayres**.

De s'Arraval

Amb un èxit grandios sa celebrá es ball de socios de sa Secció Instructiva d'es Monte-Pío de s'Arraval dimars de aquesta setmana.

A un intermedi sa va anunciar es ball d'es farolillo que feya un efecta molt hermos semblant una *caverna negra*, luego sa sorteá una alaqueria y en Bernat es Bairalé en sd número 84 la tragué, es ball de sa Postal, i/o entre famellas y mascles per poré apuntarles, per final de festa en Tomeu en so frach y trona en sa mà, va fe toca com a remato Sor Tomaseta que resultá essé un *poupurri*

Donam s'enhorabona a n'es President de dita Secció D. Bernat Coll, a tota sa Comisió organizadora y a D. Pere Monserrat per s'iniciativa de s'adorno com també s'enhorabona a D. Constantino Sanchez, President nato d'es Monte-Pío.

Visca sa Secció! ¡Honor a sa Sociedad!

Es vostro amich y compañero

Guem Sastre, corresponsal catalinero.

¡Señó Alcalde!

S'altre dia de pajés, sa barayaren en Verga y en Ferrando y s'Alcalde los aplicá una multa per hóm de **deu vellóns** per havé mogut un escandol

Dimars mogueren dos escandols en duo *Manitas-Pou* y fins a l' hora present no mos hem donat conta de que los hajen multats.

Noitros, com a amichs d'en Verga y en Ferrando que som, protestam de sa parcialidad de s'Alcalde y deim que «o tots moros o tots cristians»

La setmana qui ve hen parlarém, porque hasta diuen si va essé un *duelo a primera sangre*.

Y quant ell heu diu

Cine

Es Mascle Ros va veni y digué que l'enamora es cine que sa fa aquí y es mes exacta y més fi és de La Protectora.

Cine

De Capdepera

A n'es carré de s'Esparaguera heya na Maria chiflada d'en Juan homo verjo que segons indicis ja ha passat p'és forn y trobantsé en que caseua no heu volier, s'han valgut de s'ignorència d'una casada que sa cosa molt li agrada y está porta per porta de que fassen unes cuantes festetjades d'a-magat

Es festetjá d'amagat de vegades sol fe daliy y sol doná es resultat passades tres parts de s'any.

Un qui heu sap.

NOTA: No enviéu res, si abans no heu mostrau a n'es corresponsal o heu presentau personalment a sa Direcció

Ni a Barcelona!

Cuant arribá Es Mascle Ros quedá d'el tot admirat sols de veure aquell calsat tant de moda y tant lujos a dins ets aparadors de sa gran fonda Estarellas hont per mascles y famellas heya amb totes condicions amb elàstichs, flochs, cordóns, cintas, botóns y sivellas.

Sa venjansa d'en Vergueta

Per Sant Llorens les passarem negres es dia de ses Eleccions.

Per Ciutat va triunfá en Verga y aquí derrotarem en Vergueta (y conste que no mos referim a cap fiy de l'amo'n Juan, sinó a un sensill vergaró que ha crescut y, o li han dat cualca cosa, o li ha pegat un aire; s'assutó es que ja te mes pauxa que un Rectó y posa mes gorga que en Torró.)

S'única venjansa que prengué contra ets eleccions, va essé deixarmós a les foscas; claro, com que ell te sa clau y tanca y óbri cuant li dóna la gana, vent sa derrota negre, mos obligá a fesa rúa amb llums de carburo; Y visca sa democracia!

Per lo tant a n'en Vergueta li deim amb so FOCH Y FUM que tant d'ell com d'es seu llum tots mos na feim sa p....

Mac. A. Bró.

«en Miquel de Son Cotoné

Un jove de «Son Cotoné d'Avall», d'es terma de Puigpuñent, anomenat Miquel en molts pretensions; poch caletie y menos pessas, s'entreten en repartí empleos p'és cementeri d'Establiments y un d'ells, no recordám quin, el reserva p'en Gorra; però aquest que mes que s'estornall de Son Cotoné sap com està s'asunto d'es cementeri, li fa a sobre que exceptuat d'una, totes ses plazas quedan cubiertas per amichs de s'ex-l'amo de Son Español y s'única que està vacant es sa de s'animal que tirará a n'es cocho mortuori que sa construirá per trasllado de cadávers, plaza que creim que li vendrà molt bé y que pot solicitar d'es que cregà mes convenient segú de que en Gorra l'apoyará en ses seues influencias, que son molts, porque cren que ningú mes indicat per tirá d'un cocho que en Miquel de Son Cotoné.

Obrirém una suscripció populà per comprarli ses ferradures

Entrevista entre es Mascle Moreno y en Clare-T

Dia 17 de Jané primé dia de setmana, dins sa Ciudad de L'Havana sa trobaren p'és carré en Clare-T de Pollensa y llevó Es Mascle Moreno. Sa conversa axí comenza.

¡Uep Mascle! ¿Que ets per aquí? —Ja heu veus. ¿Y tu que tal fas? —Pues sa vida la ma pas com compondrà axi, axi. ¿Y que dinen per Mallorca? —Oh fiet, no hey tornis pus porque crech que el Bon Jesús no es cuida d'Isla tant porca. Figuret com estarà que es pobre va fent badias Ja no poren comprá als, ni res, res, res pots trobá —Així es que tot està igual. —Per causa d'és papagais. —Y qui vulga comprá als s'hen ha d'anà a L'Hospital? —No heu'se, però ja està ple y figuret amb lo brut... —Calla, ja m'has convenst, qualcú xupa mes que un blé. —Y de sebas? —Fan gran falta y hen se un que anant de bréguies porque va demandá sebas li varen inflá una galta. —Si que es degué escalivá. —No se que va essé d'el pobre —Y amb monjetes com sa troba? —Monjetes? D'axó n'hi hâ, o al meus heu diu sa jent —Heu crech però heu trob est'añy. —Es cert, n'he vistes tot l'añy per dins cualesvol Convent —Ah de Convent! No m'estraña (pero y de ses de menjá?) —D'aquestes ja no n'hi ha que en Verga les treu d'Espanya.

Aquí va passá un tranvia y mos varem separa. De lo que varem xerrá ja heu sabréu un altre dia.

Clare-T y Mascle Moreno.

Couplets de FOCH Y FUM

(Música de «Ojos que le vieron ir»)

De Mallorca et desterraren encara que fos un érro y apesá que t'alluyaren ta rebaixaren es gran desterro

Es famallum t'añyorava segons deya cualca atlotá pero no ta desitjava ni amb tu pensava sa jent de cota.

Mascle Ros cuant jo ta mir totduna hem pôs a cantá: Ojos que te vieron ir a la fi t'han vist torná

Es Mascle Ros.